

DR. ASBJØRN ØRDING.*Dr. Asbjørn Ørding*

En av de fornemste kjennere av den del av myrforskningen som angår myrenes utviklingshistorie og hva derav kan utledes, var Asbjørn Ørding. Han ble ikke mer enn 38 år gammel, men hadde dog rukket å gjøre en betydelig innsats i denne forskning ved siden av sitt undervisningsarbeide som assistent ved Landbrukshøgskolens botaniske institutt, hvor han virket det meste av sin tid, og sitt arbeide av skoghistorisk art.

Ved å undersøke torvens innhold av de skogdannende trærs blomsterstøv i forskjellig dyp har Ørding kunnet trekke slutninger om skogenes sammensetning i fordums tid og om de klimaforandringer som har funnet sted i forhistorisk tid. Det er særlig myrer på Sørlandet og Vestlandet han har studert.

I myrene på Vestlandet, og delvis også på Sørlandet, er det stubbelag som vitner om at skog har vokset på steder hvor det no er trebart. Det har snart i to mannsaldrer vært ført diskusjoner om avskognings årsak, om den skyldes klimaforandring, eller om uvettig behandling er årsak i at skog ikke lenger vokser på de samme steder hvor myrene viser stubber og veltede stammer av velvoksen furu.

Ørding har på en overbevisende måte ytet sitt bidrag til å løse spørsmålet ved å studere årringene på furustubbene. De viser at skogen på myrene er dødd ut ved en alminnelig forsumping, idet tilveksten i trærnes siste leveår synker ned til et minimum, og årringene tyder på at klimaforverrelsen er kommet meget voldsomt. Det inntraff plutselig og samtidig et sterkt omslag i veksten på trær av alle dimensjoner og aldersklasser. Årringbredden avtar hurtig, og de fleste av trærne dør ut fra 15 til 30 år etter klimaomslaget, akkurat på samme måte som en kan se ved forsumpninger i nutiden når vann demmes opp og siger inn over røttene på omkringstående skog. Skogen på de myrer hvor Ørding undersøkte stubbene har hatt en forbausende sterk vekst 50 à 60 år før det antatte tidspunkt for klimaomslaget, og det er sannsynlig, sier han, at den særlig raske

vekst må tilskrives tørre somrer, og at det er rimeligst at myrenes vanninnhold har vært den primære faktor for veksthurtigheten på de store, flate myrer.

Denne klimaforandring fant sted på overgangen mellom bronsealderen og jernalderen omkring 500 år før vår tidsregnings begynnelse.

Ved å telle opp det fossile blomsterstøv i likeverdige torvprøver fra forskjellige myrer har Ording påvist 3 soner mellom stubbelaget og myroverflaten, hvor torvdannelsen har foregått langsommere enn ellers. En langsom torvdannelse finner sted i en relativ tørr klimaperiode. I et torvlag som har vokset langsomt har der selvfølgelig på hver cm torvtykkelse falt flere årganger blomsterstøv enn på tilsvarende tykkelse i hurtig voksende torv. Mengden av blomsterstøv pr. volumenhet torv vil altså registrere de klimaperioder hvorunder torven er avsatt.

Hva skogenes tresammensetning angår hevder Ording på grunnlag av sine tellinger av blomsterstøvet i torven at de kullskjære løvtrær, eik, lind og alm, kom tidligere til Vestlandet enn de gjorde til Østlandet. I forhold til bjørk og or var de imidlertid av underordnet betydning i skogsamfunnet. Granskog har der aldri vokset på Vestlandet utenfor de steder hvor den nu finnes, og etter levningene av den blomsterstøv i torven å dømme har granskogen på Sørlandet stått ved sin nuværende grense helt siden klimaomslagets tid på overgangen mellom bronsealderen og jernalderen.

Men selv om granen på Sørlandet har vært stasjonær i et par tusen år, sier Ording, så er det ikke sikkert at den er det i nutiden. Dog er dette det sannsynligste, idet en sikker framrykning av granskogen i vår tid vil kreve en sterkere klimaforbedring enn noen myrforskningen hittil har kunnet påvise.

Asbjørn Ording var en nøktern iakttager med evne til å gjøre en sikker vurdering av sitt materiales verdi. Hans resultater er derfor alltid solid underbygd. Han nød av denne grunn stor anseelse innen den forskningskrets han tilhørte her som i våre naboland, og det er med vemod hans fagkolleger mottar budskapet om hans altfor tidlige bortgang.

Gunnar Holmsen.
